

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เรื่อง ชื่อผลงาน และเค้าโครงผลงานของผู้ขอเข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินข้าราชการครรภ์สภาพสามัญ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ตามหนังสือคณะกรรมการข้าราชการครรภ์ ที่ ๘๙/๒๕๕๖ (ว ๓๐) ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ กำหนดให้ประกาศชื่อผลงานและเค้าโครงผลงานของผู้ขอเข้ารับการประเมิน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ และกำหนดเวลาเพื่อเปิดโอกาสให้มีการทักท้วงได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอประกาศชื่อผลงานและเค้าโครงผลงาน ของนายโภกเมศ สุบงกช พนักงานคดีปฏิบัติการ กลุ่มงานเสนอเรื่องและพ้องคดีต่อศาล ๒ สำนักกฎหมายและคดี ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๓ ผู้ขอเข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีชำนาญการ สังกัดและ ตำแหน่งเลขที่เดิม ประกอบด้วย

๑. ผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

เรื่อง การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทำการต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒. ผลงานที่เป็นข้อเสนอแนวคิดในการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

เรื่อง แนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ หากมีผู้ประสงค์ทักท้วงให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันประกาศ หากครบกำหนด ดังกล่าวแล้ว ไม่มีผู้ใดทักท้วง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการประเมินผลงาน ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วถัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

(นางกิริมย์ ศรีประเสริฐ)
เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เค้าโครงผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ชำนาญการ

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน นายโกเมศ สุบงกช

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พนักงานคดี ระดับ ปฏิบัติการ

๑. ข้อมูลงาน การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระยะเวลาที่ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

๒. บทนำ / สภาพปัญหาหรือความสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่าบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติให้อำนาจไว้ในมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นอกจากอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ในทางปกครองของกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และอำนาจหน้าที่ในการฟ้องคดีต่อศาลมุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควร เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีความมุ่งหมายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรที่ดูแลในเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยให้มีอำนาจดูแลเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งในด้านการเสนอแนะต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านการเสนอเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองเพื่อตรวจสอบว่า กฎหมาย หรือกฎ กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ รวมทั้งมีอำนาจในการแก้ไขเยียวยาโดยการฟ้องคดีต่อศาลมุติธรรมแทนผู้เสียหาย รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ในส่วนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนครอบคลุมทุกกระบวนการ

ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ นั้น มีผู้ยื่นคำร้องเรียนขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒๐ คำร้อง ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการร้องเรียนมากที่สุดประเด็นหนึ่ง ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานคดีรัฐธรรมนูญ สำนักวินิจฉัยและคดี (ในขณะนั้น) ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนคดีที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญในหลายคำร้อง รวมทั้งคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งได้ร้องเรียนขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ เนื่องจากผู้ร้องรับราชการทหาร ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตร ยศร้อยเอก ผู้ร้องถูกกล่าวหาว่า ร่วมกันวางแผนหั่นยาวักขั้งผู้อื่นให้ประศาจกสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยผู้ร้องถูกอัยการ militiamen ที่ ๓๓ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องผู้ร้องต่อศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ เป็นจำเลยที่ ๑ เรื่องความผิด ต่อชีวิต เสรีภาพ ซึ่งศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ (ใช้กฎหมายการศึก ตามประกาศ ราช. ฉบับที่ ๔ เรื่องการใช้ กฎหมายการศึกทั่วราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔) มีคำพิพากษาในส่วนของผู้ร้องว่า ผู้ร้องมีความผิดฐานร่วมกันหั่นยาวักขั้งผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และฐานร่วมกันหั่นยาวักขั้งผู้อื่นโดยได้ต่องไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘๙ (๔) ประกอบมาตรา ๘๗ แต่เป็นการกระทำการเดียวผิดกฎหมายหลายบท จึงให้ลงโทษฐานร่วมกันหั่นยาวักขั้งผู้อื่น โดยได้ต่องไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๙ (๔) อันเป็นกฎหมายบทที่มิใช่บทที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ให้ลงโทษประหารชีวิต แต่ทางนำสืบของผู้ร้องเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาประกอบกับผู้ร้องเคยปฏิบัติราชการสนามตามแนวชายแดน มีคุณงามความดีมาแต่ก่อนอันเป็นเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ผู้ร้อง ๑ ใน ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ประกอบมาตรา ๕๒ (๑) คงเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต

ผู้บัญชาการกองพลทหารม้าที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องในขณะเกิดเหตุและเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๕ ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาคดีของศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ ซึ่งศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ มีคำสั่งว่า อุทธรณ์ของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษเป็นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ (ใช้กฎหมายการศึก ๒๓ ก.พ. ๒๕๓๔) ซึ่งเป็นคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ต้องห้ามอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง ไม่รับอุทธรณ์ โดยผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องได้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลมณฑลทหารบกที่ ๓๓ ต่อศาลทหารกลาง โดยศาลทหารกลางมีคำสั่งว่า คดีนี้เป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติดังกล่าว ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง อุทธรณ์ของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษฟังไม่เข้า ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เนื่องจากเป็นการจำกัดการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำพิพากษา และไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ในเรื่องความเสมอภาค

ผู้เข้ารับการประเมินในฐานพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง ในคำร้อง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวความนิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดประเด็นการพิจารณา และจัดทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชน เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือฟ้องต่อศาลยุติธรรม โดยผู้เข้ารับการประเมินมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งสถานะของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัจจัยทางความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๕ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันเป็นผลให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เห็นควรให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) โดยคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีมติให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

๓. หลักวิชาการ / แนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ใช้ หลักการ แนวความคิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ปฏิญญาสำคัญว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะห่วงประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญา ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธิพิจารณาและการทำคำนิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธิการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลมุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักการเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในคดีอาญาในการทบทวนคำพิพากษา และมาตรฐานการพิสูจน์พยานหลักฐาน เป็นต้น

๔. สรุปสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

ผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธิการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลมุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยการตรวจสำนวนคดีของว่ามีรายละเอียดครบถ้วนตามกฎหมายและระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักการและวิธิการเสนอเรื่องต่อศาลฯ กำหนดไว้หรือไม่ หากพบว่า คำร้องนั้น ไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน หรือไม่ชัดเจน จะแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ร้องทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน เมื่อคำร้องเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบดังกล่าวแล้ว ผู้เข้ารับการประเมินจะได้พิจารณาและมีความเห็นว่า คำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งร้องเรียนว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ เป็นคำร้องที่สามารถเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้

ผู้เข้ารับการประเมินจึงได้จัดทำสำนวนเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนเพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลมุติธรรม เพื่อพิจารณา โดยเมื่อคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ได้มีมติให้รับคำร้องไว้พิจารณาแล้วก็จะมีการแจ้งให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ถูกกล่าวหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจง เว้นแต่ เป็นกรณีที่คณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ เห็นว่าตามคำร้องเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องได้ อาจไม่จำต้องให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งกรณีตามคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ เป็นกรณีที่ผู้เข้ารับการประเมินเสนอคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ว่า เป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องได้ ไม่จำต้องให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ผู้เข้ารับการประเมินจึงได้จัดทำสำนวนพร้อมด้วยความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) ว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ อันเป็นผลให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ควรเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒)

ทั้งนี้ ความเห็นของผู้เข้ารับการประเมินดังกล่าวคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นสอดคล้องด้วย และให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ผู้เข้ารับการประเมินจึงได้จัดทำคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัยตามแบบฟอร์มเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการและการทำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และดำเนินการยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๔.๒ สรุปขั้นตอนการดำเนินการตามคำร้อง

๔.๒.๑ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีบันทึกข้อความ ที่ สม ๐๐๐๓/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ ส่งคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ เรื่อง ขอให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่น่วง พระราชนักบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ให้สำนักวินิจฉัยและคดี (ในขณะนั้น) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๔.๒.๒ ผู้อำนวยการสำนักวินิจฉัยและคดี (ในขณะนั้น) ได้มอบหมายให้กลุ่มงานคดีรัฐธรรมนูญ (ในขณะนั้น) ดำเนินการกับคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ตามอำนาจหน้าที่

๔.๒.๓ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดีรัฐธรรมนูญ (ในขณะนั้น) ได้มอบหมายให้ผู้เข้ารับการประเมินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานคดีรัฐธรรมนูญ (ในขณะนั้น) เป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน คำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลมุตติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๕

๔.๒.๔ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริงในคำร้อง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดประเด็นการพิจารณา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชน เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องต่อศาลมุตติธรรม

๔.๒.๕ เมื่อพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนเห็นว่า คำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ สามารถเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจะดำเนินการจัดทำความเห็นและเสนอต่อกองะอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ เพื่อพิจารณา

๔.๒.๖ เมื่อกองะอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ มีมติให้รับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว จะแจ้งให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ถูกกล่าวหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจงภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่ กรณีที่เป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องได้ อาจไม่จำต้องให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

๔.๒.๗ เมื่อพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้พิจารณาคำร้อง คำชี้แจง ข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่างๆ และข้อกฎหมายเพียงพอแล้ว จึงได้จัดทำกร่างรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) เสนอกองะอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ

๔.๒.๘ กองะอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ พิจารนามีมติเห็นด้วยกับความเห็น พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนว่า พระราชนักบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันเป็นผลให้บทบัญญัติดังกล่าว เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมอบหมาย

ให้ผู้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

๔.๒.๙ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) ตามความเห็นที่ประชุมคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ เพื่อเสนอประธานอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ และอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ พิจารณาลงนาม

๔.๒.๑๐ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิฯ และแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบคดีเพื่อดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔

๔.๒.๑๑ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) ตามความเห็นที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเสนอประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาลงนาม

๔.๒.๑๒ พนักงานผู้รับผิดชอบคดีจัดทำคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัยตามแบบฟอร์มศาลเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตราอื่นๆ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ เสนอประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาลงนามและยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๔.๒.๑๓ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาคำร้องแก่ผู้ร้อง

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

นายโภเมศ สุบงกช ผู้เข้ารับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการเสนอความเห็นและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียงผู้เดียว ในสัดส่วน ๑๐๐ %

๖. ผลงานในส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

ในการดำเนินการพิจารณาคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้เข้ารับการประเมินได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนและเป็นพนักงานผู้รับผิดชอบคดี และเมื่อได้รับมอบหมายแล้วผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการสรุปขั้นตอนได้ ดังนี้

๖.๑ ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานคดีรัฐธรรมนูญ (ในขณะนั้น) ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔

๖.๒ ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้พิจารณาว่าคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ เป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่ และดำเนินการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริงในคำร้อง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดประเด็น การพิจารณาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชน เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือฟ้องต่อศาลยุติธรรม

๖.๓ ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ พระราชนบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๕ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ มีความเห็นสอดคล้อง กับความเห็นของผู้เข้ารับการประเมิน และมอบหมายให้ผู้เข้ารับการประเมินจัดทำรายงานผลการพิจารณา คำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

๖.๔ ผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) ตามความเห็นที่ประชุมคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ เพื่อเสนอประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ พิจารณาลงนาม

๖.๕ ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้จัดทำรายงานผลการพิจารณา คำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวการประชุมด้านคดีสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยกับความเห็นของผู้เข้ารับการประเมินและมอบหมายให้ผู้เข้ารับการประเมินเป็นพนักงาน ผู้รับผิดชอบคดีเพื่อดำเนินการต่อไป ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๕

๖.๖ ผู้เข้ารับการประเมินได้นำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วย ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.๔) เสนอประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาลงนาม

๖.๗ ผู้เข้ารับการประเมินในฐานะพนักงานผู้รับผิดชอบคดีได้จัดทำคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัย ตามแบบฟอร์มเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมสำเนาจำนวน ๙ ชุด และเป็นผู้รับรองความถูกต้องสำเนาคำร้อง จำนวน ๙ ชุด และได้เป็นผู้ดำเนินการยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

๖.๘ ผู้เข้ารับการประเมินได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านคดีสิทธิมนุษยชน ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ เพื่อรับทราบว่า ผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัย ตามที่คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาไว้แล้ว

๖.๙ ผู้เข้ารับการประเมินได้จัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาคำร้องไปยังผู้ร้อง ตามหนังสือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๗/๑๕๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ / คุณภาพ)

ในการดำเนินการพิจารณาคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชนบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจนเสร็จสิ้นกระบวนการ มีดังต่อไปนี้

๗.๑ ผู้เข้ารับการประเมินได้มีการดำเนินการจัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ (กสม.) กรณีขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีดังกล่าว ตามคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ เสนอต่อคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนเพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ เห็นด้วยกับความเห็นของผู้เข้ารับการประเมิน และมีมติให้เสนอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ตามรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ที่ ๗๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

๗.๒ ผู้เข้ารับการประเมินได้มีการดำเนินการเสนอรายงานผลดังกล่าวต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านคดีสิทธิมนุษยชน ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ เห็นด้วยกับความเห็นของผู้เข้ารับการประเมิน และมีมติให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามรายงานผลการตรวจสอบที่ ๗๐๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖

๗.๓ ผู้เข้ารับการประเมินได้จัดทำคำร้องเพื่อเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตราอื่นๆ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ และผู้เข้ารับการประเมินได้ดำเนินการยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

๗.๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีคำสั่งมีค้ำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา ตามคำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยพิจารณาประเด็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจจับคำร้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่ ว่า ตามคำร้องเป็นกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ หรือไม่ กรณีจึงต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา

๗.๕ การดำเนินการตามคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ร้อง และคำร้องได้เสร็จสิ้นจากการพิจารณาและปริมาณคำร้องคงค้างของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลดลง

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

จากผลสำเร็จที่ได้ในการดำเนินการของผู้เข้ารับการประเมิน กรณีขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง ผู้เข้ารับการประเมิน และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

๔.๑ การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้สิทธิของผู้ร้องที่เห็นว่าถูกละเมิด สิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองได้รับการอ่อนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐ อันส่งผลให้ผู้ร้องได้รับการคุ้มครองสิทธิที่รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากในขณะนั้นการที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ด้วยตนเองนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ซึ่งบังคับใช้ในขณะนั้น ได้กำหนดให้การใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงของผู้ร้อง จะต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว กล่าวคือ ต้องมีการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือศาลพิจารณาคดีนั้นอยู่ (ถ้ามี) ซึ่งหากดำเนินการเสนอเรื่องให้ทั้งสามหน่วยงานแล้ว หน่วยงานดังกล่าวไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงจะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้

๔.๒ การทำหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่งผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ในการทำหน้าที่ตรวจสอบบทบัญญัติ แห่งกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน อันเป็นการปฏิบัติตามภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการยกระดับมาตรฐานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะองค์กรสิทธิมนุษยชน ทำให้ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชนมากขึ้น

๔.๓ ผลการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีตามคำร้องนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้กับพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนหรือพนักงานผู้รับผิดชอบคดีในการดำเนินการในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ระบบท่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญมีแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ดังกล่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

๔.๔ ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้สืบสุ dulang ยกเว้นหมวด ๒ และต่อมา มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งหมายถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หรือไม่ เท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดได้ระบบท่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะจำหน่ายคำร้องโดยไม่ได้พิจารณาвинิจฉัยในเนื้อหาว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติระบบท่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ หรือไม่ ก็ตาม แต่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่พิจารณาและมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นแนวทางในการดำเนินการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในอนาคตได้หากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่และอำนาจนั้นต่อไป

๕. ความยุ่งยากในการดำเนินการ / ปัญหา / อุปสรรค

จากการดำเนินการพิจารณาคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ซึ่งขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.

๒๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตั้งแต่การศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง ในคำร้อง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคิดนิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดประเด็นการพิจารณา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จนถึงการจัดทำคำร้องให้พิจารณาในจังหวะเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ พบว่ามีความยุ่งยากในการดำเนินการ ปัญหา และอุปสรรค ดังนี้

๙.๑ การดำเนินการในขั้นตอนรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนของคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ นี้ เนื่องจากเป็นกรณีที่มีประเด็นที่มีข้อเท็จจริงครบถ้วนเพียงพอต่อ การพิจารณาในจังหวะ ซึ่งไม่จำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก ประกอบกับเป็นกรณีที่ผู้เข้ารับการประเมินต้องเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วตามนโยบายของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งอาจส่งผลให้ขาดการรับฟังข้อเท็จจริงที่รอบด้าน อาจทำให้การวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ มีความคลาดเคลื่อนหรือขาดข้อมูลสนับสนุนที่ทำให้ผล การพิจารณาในจังหวะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

๙.๒ ในการศึกษาและจัดทำความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ผู้เข้ารับการประเมินต้องพิจารณาในเชิงเนื้อหาในทางวิชาการ ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อให้คณะกรรมการด้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ ได้ทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างครบถ้วน ผู้เข้ารับการประเมิน จึงต้องนำเสนอข้อมูลในเชิงลึก โดยทำความเข้าใจ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกด้าน รวมทั้งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมของศาลทหารและศาลพลเรือนทั้งภายในและระหว่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึง ระบบของการดำเนินคดีของระบบศาลดังกล่าว เพื่อให้สามารถนำเสนอรูปแบบที่ให้คณะกรรมการด้านคดี สิทธิมนุษยชนฯ เข้าใจข้อมูล และข้อกฎหมายที่รวมมาได้อย่างชัดเจน

๙.๓ ในการจัดทำคำร้องเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาในจังหวะ บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ผู้เข้ารับการประเมินไม่ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานผู้รับผิดชอบ คดีเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้เข้ารับการประเมินเป็นแต่เพียงพนักงาน ผู้รับผิดชอบสำนวนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ มาแต่ต้นท่านั้น ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลมุตติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๔

๙.๔ การที่ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สื้นสุดลง ยกเว้น หมวด ๒ ซึ่งต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก็มิได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ได้รับการ แก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ ส่งผลให้อำนาจ หน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติไว้สื้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ดังนั้น ในปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็น

ต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ส่งผลการทำหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมินและพนักงานคดีที่รับผิดชอบคำร้องที่ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ไม่สามารถพิจารณาเสนอด้วยความเห็นต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้อีกต่อไป

๑๐. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้เข้ารับการประเมินมีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อปัญหาตามคำร้อง และการดำเนินการพิจารณาคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ รวมถึงปัญหาอื่น ดังนี้

๑๐.๑ ความคิดเห็น

เมื่อบุคคลได้เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ยอมสารณาญี่น์เรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาได้ดังเช่นกรณีตามคำร้องที่ ๔๔/๒๕๕๖ ที่ผู้ร้องได้ขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีกล่าวอ้างว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยผลการพิจารณาคำร้องเรียนพบว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งสถานะของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค กรณีจึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๒) โดยผู้เข้ารับการประเมินมีความเห็นต่อการดำเนินการกับเรื่องร้องเรียน ดังนี้

๑๐.๑.๑ ความคิดเห็นต่อปัญหาตามคำร้องในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาตามคำร้องนี้ คือ พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ผู้เข้ารับการประเมินมีความคิดเห็นต่อปัญหาตามคำร้องในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

ตามคำร้องนี้เป็นกรณีจำเลยถูกศาลทหารพิพากษาให้ประหารชีวิตแต่ลดโทษลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งเป็นคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ จึงต้องห้ามไม่ให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง ทำให้จำเลยตามคำร้องถูกจำคุกตลอดชีวิตโดยผลของบทบัญญัติดังกล่าว พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง จึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งสถานะของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค หลักนิติธรรมและหลักเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในคดีอาญาในการทบทวนคำพิพากษา

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จึงต้องดำเนินการในเชิงรุกในการตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เพื่อให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ ที่บังคับใช้กับประชาชน มีความสอดคล้องกับ

หลักสากลและเป็นไปตามหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงควร ดำเนินการศึกษา ตรวจสอบ และรวบรวมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อาจมีปัญหากระหงต่อสิทธิมนุษยชนเสนอ ต่อกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาไม่มีตีเสนอก่อนไปยังองค์กรนิติบัญญัติเพื่อให้มีการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายในประเทศไทย ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง ตามกรณีคำร้องเรียนนี้ที่ระบบทต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และไม่สอดคล้องกับหลักสากล เพื่อให้ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้สิทธิของคุณภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ว่าจะเป็นศาลยุติธรรม หรือศาลทหารมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๑๐.๑.๒ ความคิดเห็นต่อปัญหาในกระบวนการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ

ในการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดระบบทต่อสิทธิมนุษยชนและ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน จะต้องดำเนินการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในการ ประกอบการพิจารณาตามหลักฟังความทุกฝ่าย ซึ่งการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่มีการร้องเรียนขอให้ เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญถึง ๑๒๐ คำร้อง แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีการเสนอเรื่องพร้อม ด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพียง ๖ คำร้อง เท่านั้น ซึ่งคำร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แห่งชาติเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น มีทั้งกรณีที่ศาลมีนิจฉัยว่าเรื่องที่เสนอต่อศาลไม่ครบองค์ประกอบ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เช่น คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๓/๒๕๕๕ หรือเป็นเรื่องที่ศาลมีนิจฉัยว่า ครบองค์ประกอบตามหลักเกณฑ์ที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แต่บทบัญญัติที่เสนอเรื่องต่อศาลไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เช่น คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๓/๒๕๕๔ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๑/๒๕๕๖ เป็นต้น โดยในขั้นการพิจารณา ของคณะกรรมการการต้านคดีสิทธิมนุษยชนฯ หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการพิจารณา โดยใช้มาตรฐานในการพิสูจน์ (Standard of Proof) ที่ค่อยข้างสูงซึ่งเป็นการพิจารณาโดยใช้มาตรฐานการพิสูจน์ ในขั้นปราศจากข้อสงสัย (Beyond Reasonable Doubt) ซึ่งเป็นมาตรฐานการพิสูจน์ในทางอาญา หรือ อาจกล่าวได้ว่า เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้นต้องเป็นบทบัญญัติ ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแน่นอน อีกทั้งใช้ระยะเวลาในการพิจารณาที่ค่อนข้างนานทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์ จะเห็นได้ว่า การทำหน้าที่ในการตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายมิให้กระทบทต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หากดำเนินการล่าช้าไม่ทันต่อ สถานการณ์ส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ โดยในการพิจารณาว่าบทบัญญัติ แห่งกฎหมายได้กระทบทต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ควรใช้มาตรฐาน การพิสูจน์ให้เห็นถึงมูลคดี (Prima Face Case) ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พิจารณานั้น อาจกระทบทต่อ สิทธิมนุษยชนและอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ไม่จำต้องใช้มาตรฐานการพิสูจน์ขั้นปราศจาก ข้อสงสัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พิจารณานั้นกระทบทต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย รัฐธรรมนูญแน่นอน เพราะองค์กรที่ทำหน้าที่ในการพิจารณามีนิจฉัยคือศาลรัฐธรรมนูญนั้นเอง เมื่อเบรียบเทียบ กับผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบบทบัญญัติกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งการทำหน้าที่ดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาในวินิจฉัยอย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งเรื่องที่ศาลมีนิจฉัยว่าบทบัญญัติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องว่าขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญก็มิได้ทุกเรื่องที่เสนอ มีบางเรื่องที่ศาลมีนิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามที่ผู้ตรวจการขอให้ศาลมีนิจฉัย

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรที่ความมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนในฐานะองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นภารกิจในเชิงรุก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ต้องคำนึงถึงในการบัญญัติกฎหมายเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาเมตตาเสนอไปยัง ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชนและ พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและลดปัญหาการบัญญัติกฎหมายลามเอิด สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน และเป็นการกระตุนให้เกิดความตระหนักรู้ในการ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของฝ่ายนิติบัญญัติให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ซึ่งจะทำให้ปัญหาการละเมิด สิทธิมนุษยชนโดยบทบัญญัติของกฎหมายลดน้อยลงตามไปด้วย

๑๐.๓ ความคิดเห็นต่อปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วย ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบ ต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นการทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนมิให้ถูกล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ หลักนิติรัฐ ที่มุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกล่วงละเมิดโดยการตราชฎาอย่าง ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยการตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ มิให้ขัดกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แต่เนื่องจากปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจหน้าที่ ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยตามร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ มาตรา ๒๔๗ ซึ่งเป็น บทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่มิได้บัญญัติให้คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวข้องกับชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อาจส่งผลต่อ การทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการประชุมด้านบริหาร

ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ได้พิจารณาเมตตาให้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ไปยังฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้มีการยื่นยัน อำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าว เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเพิ่มช่องทางให้ประชาชนที่ถูกกระทบสิทธิ สามารถเข้าถึงกระบวนการทางศาลได้สะดวกยิ่งขึ้น

๑๐.๔ ข้อเสนอแนะ

จากความคิดเห็นตามที่กล่าวถึงในข้อ ๑๐.๓ ผู้เข้ารับการประเมินมีข้อเสนอแนะ ต่อปัญหาต่างๆ ดังนี้

๑๐.๔.๑ ข้อเสนอแนะต่อปัญหาตามคำร้องในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็น ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้สิ้นสุดลง (ยกเว้นหมวด ๒) โดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗

ทำให้ปัจจุบันทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการยืนยันการพิจารณาในใจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเป็นการยืนยันหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญเพื่อให้สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรนำเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังฝ่ายนิติบัญญัติ ตามนัยมาตรา ๑๕ (๓)แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ ให้จำเลยในระบบศาลทหารมีสิทธิต่างๆ โดยเฉพาะสิทธิในการทบทวนคำพิพากษาของจำเลยในคดีอาญา มีความเท่าเทียมกันกับสิทธิของจำเลยในศาลยุติธรรมและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีต่อไป

๑๐.๒.๒ ข้อเสนอแนะต่อปัญหาในกระบวนการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ

ศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีการจัดทำคู่มือที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบว่าบทบัญญัติที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งโดยหลักการควรให้บุคคลหรือน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณา วินิจฉัยเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนและถูกต้อง ซึ่งทำให้การพิจารณาในใจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยควรใช้ข้อยกเว้นไม่ให้บุคคลหรือน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง เนพาะกรณีที่มีข้อเท็จจริงที่ชัดเจนอย่างยิ่งแล้วเท่านั้น และควรกำหนดมาตรฐานการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พิจารนานั้นอาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยใช้มาตราฐานการพิสูจน์ให้เห็นถึงมูลคดี (prima facie case) เพื่อให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนหรือพนักงานคดีหรือข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๒) ในการดำเนินการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีการมอบหมายให้มีการแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบคดีเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๕ ซึ่งพนักงานผู้รับผิดชอบคดีจะได้เป็นผู้ดำเนินการกรณีดังกล่าวแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

(๓) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และเสริมสร้างทัศนคติในการเคารพสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารในกระบวนการยุติธรรมทหาร ทั้งในด้านกฎหมาย พันธกรณี ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน รวมถึงสร้างความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทหารปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

๑๐.๒.๓ ข้อเสนอแนะต่อปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วย
ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยญี่เข้ารับการประเมิน มีข้อเสนอแนะต่อปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(๑) กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า บทบัญญัติ แห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตด้วยรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรส่งเรื่องพร้อมด้วยความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาเสนอเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญซึ่งส่งผลให้การทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรณีที่กฎหมายกระทบต่อสิทธิมนุษยชนมีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ตามนัยมาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

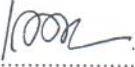
(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรแก้ไขประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ในส่วนของสำนักกฎหมายและคดี โดยการจัดตั้งกลุ่มงานใหม่หรือมอบหมายให้กลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่งในสำนักกฎหมายและคดี ให้ทำหน้าที่ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ บทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ ที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และจัดทำความเห็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๕ (๓) หรือ มาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และแต่กรณีต่อไป

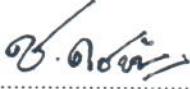
(๓) ในกรณีที่มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. หากในบทบัญญัติตั้งกล่าวถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามที่ได้เสนอไปยังฝ่ายนิติบัญญัตินั้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรจัดทำความเห็นพร้อมด้วยหลักการและเหตุผลยืนยันไปยังฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ผู้เสนอผลงาน
 (นายโภคเมศ สุบงกช)
 พนักงานคดีปฏิบัติการ
 วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอผลงานข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ..........ผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการ
 (เกรศริน เตีร์วนวงศ์)
 พนักงานคดีเชี่ยวชาญ
 บังคับบัญชาข้าราชการในกลุ่มงานเสนอเรื่องและพ้องคดีต่อศาล ๒
 วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ลงชื่อ..........ผู้บังคับบัญชาระดับสำนัก
 (นางสาวชุลีพร เดชชา)
 ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี
 วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เค้าโครงข้อเสนอแนวความคิด การปรับปรุงหรือพัฒนางาน
ทำแน่งประเพณีวิชาการ
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน นายโภเมศ สุบงกช

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พนักงานคดี ระดับ ปฏิบัติการ

๑. ชื่อเรื่อง แนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. บทนำ/หลักการและเหตุผล/ความสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดตั้งโดยผลของการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเหตุผลในการจัดตั้ง คือ รัฐธรรมนูญต้องการให้เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมการเคารพในสิทธิ การปกป้อง การพัฒนา และการได้มาซึ่งสิทธิ ติดตาม และประเมินเรื่องราวเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และอำนาจหน้าที่อื่นๆ อันเกี่ยวกับการตรวจสอบและทำรายงาน การสังเกตการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นองค์กรที่เชื่อมระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งหลักการพื้นฐาน ที่เป็นที่มาของการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในรัฐธรรมนูญคือการให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในขั้นการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญฝ่ายที่สนับสนุนให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้เหตุผลว่า การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเนื่องด้วยภัยคุกคามจากกล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน กติกาสถาลาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๔๐ ได้บัญญัติหลักการในเรื่องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไว้ การที่นำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีกลไกในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นการให้ความสำคัญของปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้มีการยกเลิกการตอบโต้ทางการค้าจำกัดประเทศต่างๆ โดยได้มีสมาชิกสภาฯ ได้เสนอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการสอบสวนคำร้องเรียนการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนหรือไม่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน และให้มีอำนาจ เป็นผู้แทนประชาชนเพื่อมีการสอบสวนทางวินัยหรือทางปกครองหรือเป็นโจทก์ฟ้องคดีต่อศาลต่างๆ รวมทั้งให้มีอำนาจร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลอื่นพิจารณาเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอ บางท่านเสนอให้มีอำนาจเข้าช่วยเหลือ หรือขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อดำเนินการคุ้มครองบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือคุกคามเสรีภาพ เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงว่า ในเบื้องต้นอย่างให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเพียงการตรวจสอบเท่านั้น เนื่องจากเป็นองค์กรที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภาไม่ได้เป็นองค์กรอิสระในการไต่สวนหรือฟ้องร้องเอง^๑ ต่อมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเสนอเรื่องต่อศาล โดยให้มีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า กฎหมาย หรือการกระทำอื่นใด ในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และฟ้องต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม

^๑ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๒ (เป็นพิเศษ) วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ หน้า ๗๐ – ๑๑๕.

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้สืบสุดลง (ยกเว้นหมวด ๒) โดยผลของประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ เรื่อง การสืบสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้องค์กรอิสรภาพรวมถึงองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ภายหลังจึงมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งไม่ได้มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ ดังนั้น ปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการและบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาด้วย

การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และดำเนินการสืบสวนหรือตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการยื่นคำร้องตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์การเอกชน หรือองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยเลขาริการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งบุคคลที่เห็นว่าตนถูกกระทบสิทธิจากดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเลขาริการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจใช้สิทธิฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองได้หากเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองเพื่อให้พิจารณาвинิจฉัยคุ้มครองสิทธิของตนได้

โดยอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นคู่กรณีหรือคู่ความในคดีที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่ กรณีเป็นข้อพิพาทระหว่างบุคคลภายนอกในหน่วยงานนั้น ซึ่งประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภัยในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักกฎหมายและคดีซึ่งการดำเนินการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวปัจจุบันจะดำเนินโดยการขอความอนุเคราะห์ให้อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองแทนโดยการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองใช้ระบบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวน และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๗ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งในกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองนั้นศาลจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้จริงโดยถือว่าผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ช่วยศาลในการตรวจสอบให้จริง โดยกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเป็นกระบวนการพิจารณาที่เป็นลายลักษณ์อักษร คู่ความในคดีจึงมีหน้าที่เสนอข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่างๆ ที่สนับสนุนข้ออ้างข้อเท็ยงของตนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเลขาริการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีจึงสามารถ

ดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการพิจารณาคดีปีกครองได้ด้วยตนเองประกอบกับเป็นผู้ที่รู้ข้อเท็จจริงในต่อสู้คดีอยู่แล้ว การที่ปัจจุบันการดำเนินคดีปีกครองที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปีกครองที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีแทน ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการสร้างขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่โดยไม่จำเป็น โดยในทางปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องสรุปข้อเท็จจริงพร้อมทั้งสำเนาพยานหลักฐานเอกสารต่างๆ ส่งให้พนักงานอัยการเพื่อประกอบการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพิจารณาคดีปีกครอง ซึ่งจะได้วิเคราะห์โดยละเอียดต่อไป

๓. หลักวิชาการ/แนวความคิด/ยุทธศาสตร์หน่วยงาน

ในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ว่าจะเป็นอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้โดยตรงตามรัฐธรรมนูญหรืออำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือการดำเนินงานต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งมีเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในเรื่องต่างๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งทางปีกครอง หรือการทำสัญญาทางปีกครองจากส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องที่เห็นว่าตนได้รับผลกระทบจากการดำเนินการอาจนำไปฟ้องเป็นคดีต่อศาลปีกครอง ซึ่งในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลปีกครองมีหลักกฎหมาย หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปีกครองและวิธีพิจารณาคดีปีกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปีกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๓๓ พระธรรมนูญศาลาญัติธรรม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปีกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปีกครอง พ.ศ. ๒๕๔๗ แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งแยกอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปีกครอง แนวคิดเกี่ยวกับระบบวิธีพิจารณาคดีปีกครอง หลักการแสวงหาข้อเท็จจริง และการดำเนินคดีของศาลปีกครอง หลักการค้นหาความจริง หลักฟังความทุกฝ่าย หลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ เป็นต้น

๔. บทวิเคราะห์/ข้อเสนอ

การทำหน้าที่ของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับประชาชน มีหลักการพื้นฐานมาจากหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐฯ อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การแยกอำนาจในการตัดสินข้อพิพาท ไม่ให้รวมอยู่ในองค์กรเดองค์กรหนึ่งจะทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองอันเป็นความมุ่งหมายสำคัญของหลักนิติรัฐ นอกจากนี้ ศาลปีกครองยังเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมฝ่ายปีกครอง หรือตรวจสอบให้ดำเนินการให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งให้หลักประกันแก่ประชาชนได้ตีกว่าการควบคุมในระบบอื่นๆ โดยองค์กรของรัฐหรือฝ่ายปีกครองมีทั้งที่เป็นองค์กรภายใต้การควบคุมของรัฐบาล องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งดำเนินการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ

โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และเป็นองค์กรที่มีรายละเอียดแห่งกฎหมายที่สำหรับการจัดตั้งองค์กรและการกิจขององค์กรที่ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์กร

ที่มีหลักประกันตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหนึ่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติไว้ ซึ่งการใช้อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามกฎหมายนั้น อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ หรือการใช้อำนาจในทางรัฐธรรมนูญ

การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ลงประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ หมวด ๑๒ องค์กรอิสระ ส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๕๗ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ เช่นกัน) โดยรัฐธรรมนูญมีเจตจำนงให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญในการพิจารณาเมตไธ้องต่างๆ เป็นกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยในฐานะที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ทั้งนี้ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ลงประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ หมวด ๑๐ ส่วนที่ ๓ มาตรา ๑๙๗ วรรคสาม ยังคงหลักการเดิม คือ กำหนดว่า “อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยซึ่งขัดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้นฯ”)

นอกจากนี้ ยังปรากฏเจตนาณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ในขั้นกรรมมาธิการของสภาร่างรัฐธรรมนูญ^๒ ซึ่งคณะกรรมการมาธิการได้ชี้แจงเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๓ วรรคสองว่า การที่บัญญัติข้อยกเว้นดังกล่าววนั้นไม่ได้เป็นการขยายเขตอำนาจศาลปกครองที่หมายความว่าจะเป็นการดึงการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญในกรณีอื่นมาหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วการที่บัญญัติไว้ เช่นนั้น เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความซัดเจนว่าศาลปกครองมีอำนาจเป็นเช่นไร เพื่อมิให้คดีเหล่านี้ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลปกครอง และการบัญญัติดังกล่าววนั้น ก็เพื่อมิให้กระทบกับอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติอำนาจที่ต้องวินิจฉัยซึ่งขาดเอ้าไว้ ทำให้ศาลปกครองไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญที่เป็นการวินิจฉัยซึ่งขาดโดยสรุปตามเจตนาณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นต้องการให้คดีข้อพิพาทขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นระบบมากขึ้น กล่าวคือ เป็นการนำการใช้อำนาจทางปกครองขององค์กรตามรัฐธรรมนูญมาอยู่ในศาลปกครองและการใช้อำนาจทางปกครองจะไม่ขยายไปถึงอำนาจวินิจฉัยซึ่งขาดเนื่องจากมีการยกเว้นไว้ในวรรคสองของมาตรา ๒๒๓ แล้ว

ประการที่สอง คือ การใช้อำนาจตามกฎหมายอื่น หรือการใช้อำนาจในทางปกครอง

การใช้อำนาจในกรณีอื่นๆ เช่น กระบวนการตรวจสอบไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบการใช้อำนาจในฐานะองค์กรกลางบริหารบุคคล การออกกฎหมายเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งต่างๆ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๙ ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วแต่กรณี โดยกรณีต่างๆ เหล่านี้ ศาลปกครองมีอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการใช้อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ในส่วนของการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำเนินงานโดยมีเลขาริการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๐ ซึ่งการดำเนินการในกรณีต่างๆ อาจกระทบต่อสิทธิของบุคคลต่างๆ เช่น ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

^๒ รายงานการประชุมสภาพร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐.

ไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งปรับเลื่อนเงินเดือน การออกคำสั่งยกย้ายข้าราชการ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๐ ประกอบพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือการออกสั่งเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้น กรณีต่างๆ เหล่านี้ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยเลขานุการคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติปฏิริราชการทำงานปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้เข้ารับการประเมินพบว่า จากการปฏิบัติหน้าที่มีการนำการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปฟ้องเป็นคดีปกครองในหลายประเด็น เช่น ฟ้องว่าการดำเนินการ ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนล่าช้า ฟ้องว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยุติเรื่องร้องเรียนไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ฟ้องว่าการไก่เกลี่ยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือฟ้องเกี่ยวกับการประسانการคุ้มครอง เป็นต้น ซึ่งส่วนมากจะเกี่ยวกับการทำหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ ส่วนการใช้อำนาจในฐานของค์กรกลาง บริหารงานบุคคลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในส่วนการพิจารณาอุทธรณ์ในประเด็นต่างๆ เช่น การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษข้าราชการทางวินัย หรือการอุทธรณ์คำสั่งปรับขั้นเงินเดือนไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นธรรม เป็นต้น ซึ่งในกรณีคุณกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะถูกฟ้องเป็นคดีร่วมกับสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัย หรือการปรับขั้นเงินเดือนไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นการใช้อำนาจทางปกครองในการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙

ในทางปฏิบัติ ปัจจุบันศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการตรวจสอบของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า เป็นอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจโดยทั่วไปของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้น มิได้บัญญัติให้อำนาจวินิจฉัยซึ่งขัดบัญหาหรือข้อโต้แย้ง รวมถึง เงื่อนไขและผลทางกฎหมายในการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่ได้บัญญัติไว้ดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด บทบัญญัติดังกล่าว จึงมิใช่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ โดยเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้วมีมติให้ยุติการพิจารณาอันเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้โดยมีถ้อยคำในลักษณะเดียวกัน การมีมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ ของบุคคล โดยมีผลเป็นการระงับสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนจากคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่กฎหมายบัญญัติรับรอง อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติปฏิริราชการทำงานปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้มีความชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรเสนอประเด็น ปัญหาดังกล่าวไปยังฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชัดเจนเพื่อชัด ปัญหาในการตีความ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญหรือการใช้อำนาจในทาง รัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลปกครองไม่มีอำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าว

ส่วนการใช้อำนาจอื่นๆ หรือการใช้อำนาจในทางปกครองของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติศาลปักครอง มีอำนาจตรวจสอบได้

จากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น เมื่อมีกรณีถูกฟ้องเป็นคดีต่อศาลปักครองจะมีกระบวนการพิจารณา ขั้นตอน และหลักการดำเนินคดีปักครอง ดังนี้

กระบวนการพิจารณาขั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง มีวิธีการในการแสวงหาข้อเท็จจริงแบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ

ประการแรก คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสารของคู่กรณี ซึ่งประกอบด้วย คำฟ้อง คำให้การคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม โดยเป็นหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนและเป็นวิธีการหลักในการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล กล่าวคือ เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้ตรวจคำฟ้องและเห็นว่าคำฟ้องที่ยื่น เป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน จะมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดี จะต้องยื่นคำให้การและพยานหลักฐานพร้อมกับจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานยื่นต่อศาล ภายใน ๓๐ วัน หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยผู้ถูกฟ้องคดีจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ หากผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ยื่นคำให้การพร้อมพยานหลักฐานภายในระยะเวลาที่กำหนดกฎหมายจะถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริง ตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปได้ตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การแล้วศาลจะส่งสำเนาคำให้การพร้อมหั้งสำเนาพยานหลักฐาน ไปยังผู้ฟ้องคดี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านหรือยอมรับคำให้การ ภายใน ๓๐ วัน หรือภายในระยะเวลาที่ศาล กำหนด ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การและไม่แจ้งต่อศาลเป็นหนังสือว่าประสงค์จะให้ศาลพิจารณา พิพากษาคดีต่อไปภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ศาลอาจสั่งจำนำคดีออกจากสารบบความได้ คำคัดค้าน คำให้การของผู้ฟ้องคดีจะทำได้เฉพาะในประเด็นที่ยกขึ้นกล่าวแล้วในคำฟ้อง หรือคำให้การ หรือที่ศาลกำหนด และเมื่อมีการยื่นคำคัดค้านคำให้การแล้วศาลจะส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อทำคำให้การ เพิ่มเติมภายใน ๑๕ วัน หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว หรือเมื่อ ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การเพิ่มเติมแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวน เสนององค์คณะเพื่อพิจารณาต่อไป เห็นได้ว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคู่กรณี ดังอยู่บนพื้นฐานของหลัก เรื่องการฟังความทุกฝ่ายและการโต้แย้งซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถสร้างความเป็นธรรมให้แก่คู่กรณีได้เป็นอย่างดี โดยปกติแล้วจะมีขั้นตอน ๔ ขั้นตอนตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการ ให้ครอบทุกขั้นตอนดังกล่าว เช่น ปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดแจ้งหรือไม่อาจโต้แย้งหรือปฏิเสธได้ ก็อาจยกเว้น ไม่ดำเนินการจนครบทุกขั้นตอนก็ได้

ประการที่สอง คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล หลักสำคัญของวิธีพิจารณาคดีปักครอง ซึ่งเป็นระบบไบส่วนนั้น ตุลาการศาลปักครองมีอำนาจที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่น หรือไปทำการตรวจสอบสถานที่ หรือ ส่งประเด็นไปให้ศาลอื่นแสวงหาข้อเท็จจริงแทนกับมีอำนาจเรียกคู่กรณี หน่วยงานทางปักครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ส่งเอกสาร หรือพยานหลักฐานใดๆ รวมทั้งให้มามาให้ถ้อยคำ ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดเฉพาะ แต่พยานหลักฐานของคู่กรณีเท่านั้น แต่ศาลมีอำนาจเปิดโอกาสให้คู่กรณีนั้นโต้แย้งคัดค้านหรือซึ่งกันและกันได้ รวมทั้งให้ถ้อยคำ ทั้งนี้ โดยไม่จำกัดเฉพาะ ดังกล่าวได้เสมอ โดยในการไบส่วนศาลจะทำหน้าที่เป็นผู้ทำการซักถามเอง การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล ตามขั้นตอนนี้โดยปกติเป็นเรื่องที่อยู่ในขั้นตอนของตุลาการเจ้าของสำนวน อย่างไรก็ได้ องค์คณะพิจารณาพิพากษา ก็มีอำนาจที่จะใช้วิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ด้วย

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม และการซึ่งกันและกันของคู่กรณี รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลเองแล้ว ไม่ว่าในขณะใดเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งข้าคดีได้แล้ว หรือในกรณีที่

ศาลเมืองรับคำฟ้องแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องสามารถวินิจฉัยข้อหาดังต่อไปนี้ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีอีกไม่ว่าจะครบ ๕ ขั้นตอนแล้วหรือไม่ ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจจัดทำบันทึกสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย และความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยพร้อมสำนวนคดีเสนอให้องค์คณะพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งในการทำบันทึกนี้ตุลาการเจ้าของสำนวนจะต้องเสนอความเห็นของตนในการวินิจฉัยในแนวทางใด

ในกรณีที่องค์คณะพิจารณาสำนวนคดีดังกล่าวแล้วเห็นว่าไม่มีกรณีต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ตุลาการหัวหน้าคณะจะมีคำสั่งกำหนดวันสืบสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง แล้วส่งสำนวนคดีให้อธิบดีศาลปกครองขึ้นต้นพิจารณา เพื่อส่งสำนวนคดีนี้ให้ตุลาการผู้แต่งคดีจัดทำคำแต่งการณ์เป็นหนังสือ เว้นแต่ในคดีที่เป็นเรื่องเร่งด่วน เรื่องที่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายไม่ยุ่งยาก หรือในกรณีคำขอเกี่ยวกับวิธีการชี้คราวก่อนการพิพากษาซึ่งอาจแต่งการณ์ด้วยว่าจ้าได้ เมื่อตุลาการผู้แต่งคดีได้จัดทำคำแต่งการณ์เป็นหนังสือหรือสามารถเสนอคำแต่งการณ์ด้วยว่าจ้าได้แล้ว องค์คณะจะกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกต่อไปหลังจากที่ได้หารือกับอธิบดีศาลปกครองขึ้นต้นแล้ว จากอำนาจหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตุลาการเจ้าของสำนวนจะเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในการพิจารณาคดีของศาลปกครอง เพราะจะเป็นผู้รวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ ในคดี และพิจารณาเสนอความเห็นในเบื้องต้นต่อองค์คณะก่อนที่องค์คณะจะรับฟังคำแต่งการณ์ของตุลาการผู้แต่งคดีและมีคำพิพากษาต่อไป

เห็นได้ว่าวิธีพิจารณาคดีปกครองแตกต่างจากวิธีพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม โดยในศาลยุติธรรมผู้พิพากษามาไม่ได้มีบทบาทหลักในกระบวนการพิจารณา เพราะการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมจะเป็นเรื่องของคู่ความเป็นสำคัญ และการวินิจฉัยข้อหาของผู้พิพากษาก็จะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่คู่ความได้นำเสนอต่อศาล ดังนั้น ถ้าคำคู่ความหรือพยานหลักฐานที่นำเสนอด้วยคู่ความมีข้อบกพร่องไม่สมบูรณ์ โดยทั่วไปแล้วผู้พิพากษาก็จะไม่ลงใบฎีกาหรือพยานหลักฐานของคู่ความ เพราะคิดว่าอาจจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เป็นการเข้าข้างคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะของคดีในศาลยุติธรรมมีลักษณะเป็นการต่อสู้ตื่นต้นว่าคู่ความ ส่วนสำคัญที่สุดในการดำเนินคดีในระบบกล่าวหาจะได้แก่ การนั่งพิจารณาในศาล และด้วยเหตุนี้การพิจารณาในศาลยุติธรรมจึงมีลักษณะเป็นการต่อสู้ตีแบ่งกันด้วยวิธีสืบพยานหักล้าง กันระหว่างคู่ความต่อหน้าผู้พิพากษา แต่กระบวนการพิจารณาคดีปกครองจะมีหลักการที่สำคัญคือเป็นกระบวนการพิจารณาที่ส่วนใหญ่จะเป็นลายลักษณ์อักษรและวิธีพิจารณาคดีปกครองใช้ระบบปฏิสัมภាន ซึ่งบทบาทของตุลาการในคดีปกครองจะต้องทำหน้าที่ในการแสวงหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ซึ่งในการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวจะไม่ถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่คู่ความหรือกรณียื่นหรือเสนอต่อศาลเท่านั้น

วิธีพิจารณาคดีทั่วไปการตัดสินข้อหาดังต่อไปนี้

- ๑. กรณีต้องการให้มีการตัดสินภายในศาลตามถึงการตัดสินภายในห้องเรียน
- ๒. กรณีต้องการให้มีการตัดสินภายในห้องเรียนโดยมีการโต้แย้งหักล้างกันระหว่างคู่ความที่มีหมายความเป็นผู้ช่วยเหลือและกระทำการต่อหน้าผู้พิพากษาในศาล อย่างไรก็ตาม กรณีเช่นว่านี้จะต้องดำเนินคดีในศาล
- ๓. แม้ว่าจะกำหนดว่าก่อนที่ศาลปกครองจะวินิจฉัยข้อหาดังต่อไปนี้ ต้องมีการนั่งพิจารณาโดยเปิดเผยแพร่องศาลมีกำหนดวันและเวลาที่แน่นอนตามกฎหมาย แต่การนั่งพิจารณาคดีของศาลปกครองนั้น จะไม่เหมือนกับกระบวนการที่ใช้ในศาลยุติธรรม วิธีพิจารณาคดีปกครองส่วนใหญ่จะเป็นลายลักษณ์อักษร คดีจะได้รับการตัดสินข้อหาด้วยคำคู่ความ รวมทั้งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่คู่กรณีนำเสนอพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ตุลาการเจ้าของสำนวนดำเนินการตามกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงที่จะอยู่ในสำนวนคดีทั้งหมด ขั้นตอนที่สำคัญในการนั่งพิจารณาของศาลปกครองจึงมีลักษณะที่แตกต่างจากวิธีที่ใช้ในระบบกล่าวหา

นอกจากนี้ ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองยังให้มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครองด้วยกัน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อเท็จจริง กล่าวคือ โดยหลักแล้วตุลาการเจ้าของสำนวนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง แต่จะต้องเสนอข้อเท็จจริงนั้นต่อตุลาการอื่นที่ประกอบกันเป็นองค์คณะและต่อตุลาการผู้แต่งคดีซึ่งมิใช่ตุลาการในองค์คณะนั้นพิจารณาด้วย สำหรับ

ในส่วนของการวินิจฉัยซึ่งขั้นตอนนี้ตุลาการผู้แต่งคดีจะเสนอคำແຄลงการณ์ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายทั้งการให้ความเห็นในทางซึ่ข้าดตัดสินคดีต่อองค์คณะก่อนที่องค์คณะจะลงมติวินิจฉัย อันเปรียบเสมือนเป็นความเห็นของตุลาการนายเดียวหากตนมีหน้าที่ตัดสินคดีเรื่องนั้นจะพิพากษาอย่างไร ด้วยเหตุผลประการใด ซึ่งแม้ว่าคำตัดสินขององค์คณะเท่านั้นที่จะถือเป็นคำพิพากษา แต่การให้มีระบบการ เสนอคำແຄลงการณ์ของตุลาการผู้แต่งคดีต่อองค์คณะเช่นนี้ จะช่วยทำให้การใช้อำนาจตัดสินคดีขององค์คณะ มีความรอบคอบและถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะหากองค์คณะไม่เห็นด้วยกับคำແຄลงการณ์ โดยหลักก็จะต้อง แสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากกว่า เพาะจะมีการเปรียบเทียบคำวินิจฉัยและเหตุผลของ ตุลาการผู้แต่งคดีและขององค์คณะในคดีปกครองเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีการพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษา ขององค์คณะและคำແຄลงการณ์ของตุลาการผู้แต่งคดีควบคู่กันเสมอ

เมื่อเสร็จสิ้นการແຄลงการณ์ของตุลาการผู้แต่งคดี ตุลาการหัวหน้าคณะจะนัดประชุมปรึกษา เพื่อพิพากษาหรือมีคำสั่ง โดยจะกระทำในวันเดียวกับวันที่ตุลาการผู้แต่งคดีซึ่งแจ้งก็ได้ โดยผู้ที่ไม่พ้อใจ ในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอาจอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดได้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น โดยจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มี คำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยศาลปกครองสูงสุดจะพิจารณาในลักษณะเดียวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา ในศาลปกครองชั้นต้น แต่ขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริงจะลดลง กล่าวคือ ไม่จำต้องดำเนินการจนครบ ๕ ขั้นตอนดังเช่นศาลชั้นต้นเพียง ๒ ขั้นตอน คือ พิจารณาจากคำอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์ก็อาจสรุปสำนวนได้ ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลมีคำสั่งอุทธรณ์ได้แล้ว จากนั้น ก็จะไปสู่ขั้นตอนของการนั่งพิจารณาและการແຄลงการณ์ของตุลาการผู้แต่งคดีต่อไป โดยศาลปกครองสูงสุด มีอำนาจพิพากษายกอุทธรณ์ ยืน กลับ หรือ แก้คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นได้ รวมทั้งมีอำนาจ สั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคดีคืนไปให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ หรือ กำหนดให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ หรือดำเนินการตามคำชี้ขาด ของศาลปกครองสูงสุดแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปตามรูปคดี นอกจากนั้น หากศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า คำอุทธรณ์ใดมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้น ให้พิจารณา ก็ได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีปกครองใช้ระบบໄต่ส่วนในการ พิจารณาพิพากษาคดีและใช้เอกสารเป็นหลัก ซึ่งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีจะทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการ แสวงหาข้อเท็จจริง โดยศาลจะทำหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานตามหลักคันหาความจริง และจะมีการ พึงความทุกฝ่ายจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ความจริงเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาคดี การดำเนินกระบวนการ พิจารณาคดีปกครองมีรูปแบบในวิธีพิจารณาที่ไม่เคร่งครัดเหมือนกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาลยุติธรรม

ในปัจจุบันการดำเนินการกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกครอง อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ได้ดำเนินการโดยขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดี ปกครองแทนตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๕ (๕) โดยพนักงาน อัยการผู้รับมอบอำนาจจะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในขั้นตอนต่างๆ แทนผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็น การยื่นคำให้การ การยื่นคำให้การเพิ่มเติม การยื่นอุทธรณ์หรือการยื่นคำแก้อุทธรณ์ เป็นต้น โดยกระบวนการ ต่างๆ เหล่านี้ พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจะขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเลขาธิการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะผู้ถูกฟ้องคดี จัดทำคำชี้แจงตามประเด็นในคำฟ้องแล้วส่งให้ พนักงานอัยการเพื่อประกอบการจัดทำเอกสารต่างๆ เพื่อยื่นต่อศาลปกครอง ซึ่งในทางปฏิบัติสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ต่าง

คดีปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ และจัดทำสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานสนับสนุนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งให้พนักงานอัยการพร้อมบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในแผ่นชี้ดีส่งไปพร้อมด้วย นอกจากนี้ ในกระบวนการพิจารณาคดีปกครองในบางขั้นตอน เช่น ขั้นตอนการไปศาลในวันนั้นพิจารณาคดีครั้งแรก ขั้นตอนการจัดทำคำแฉลงเพื่อยื่นต่อศาล หรือการไปฟังคำพิพากษา เป็นต้น ขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาของศาลต่างๆ เหล่านี้ พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจะแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการและแจ้งให้ส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปศาลเพื่อคัดสำเนารายงานกระบวนการพิจารณาหรือคำพิพากษาเพื่อส่งให้พนักงานอัยการเพื่อทราบอีกด้วย

เมื่อเทียบเคียงกับดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของหน่วยงานอื่น เช่น กรมที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งทั้งสององค์กรมีแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครอง ดังนี้

กรมที่ดินมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครอง ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๒/ว ๑๗๘๘ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินคดีปกครอง ดังนี้

๑. ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำลายเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธิพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมูลค่าดีเกิดจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ และผู้ฟ้องคดีขอให้ชดใช้ค่าเสียหายให้มอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน เนื่องจากพนักงานอัยการเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในทางคดี

๒. คดีนอกจากข้อ ๑ ให้เจ้าหน้าที่ทำการแก้ค่าฟ้องโดยไม่ต้องขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีแนวทางการในการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครอง กรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกฟ้องเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยดำเนินการแก้ต่างคดีโดยเจ้าหน้าที่ในสำนักคดี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกราย กล่าวคือ การแก้ต่างคดีปกครองที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกฟ้องจากการใช้อำนาจได้ส่วนและชั้นลุคความผิดทางวินัย หรือการใช้อำนาจในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล เช่น การพิจารณาคำอุทธรณ์ค้ำสั่งในประเด็นต่างๆ หรือกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติใช้อำนาจในการออกคำสั่งทางปกครองในกรณีต่างๆ ที่กระทบสิทธิของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองดังกล่าวโดยข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักคดี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกรายนี้โดยไม่พิจารณาถึงความยุ่งยาก ความ слับซับซ้อนของข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย และไม่คำนึงว่าผู้ฟ้องคดีจะมีการเรียกค่าเสียหายหรือค่าสินใหม่ทดแทนหรือไม่ กล่าวโดยสรุป การดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองกรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกฟ้องต่อศาลปกครอง จะดำเนินการแก้ต่างโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกคดีโดยไม่ขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน

เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของกรมที่ดินและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า จะมีการดำเนินการแก้ต่างโดยเน้นการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตนเองเป็นหลักเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญและความเป็นมืออาชีพ

ในการดำเนินคดีปกครอง และเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงานกับพนักงานอัยการในขั้นตอนต่างๆ

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า การดำเนินคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ซึ่งในทุกดีที่ถูกฟ้องต่อศาลปกครองจะขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินคดีแทนซึ่งอาจเป็นการดำเนินการที่สร้างขั้นตอนการดำเนินการที่เกินความจำเป็น เนื่องจากข้อมูลต่างๆ ที่ต้องนำเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีต่อศาลเป็นข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองหรืออยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเป็นข้อมูลที่ผู้เกี่ยวข้องกับเป็นประเด็นแห่งคดีที่ต้องชี้แจงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบการดำเนินคดีปกครองใช้ระบบไปส่วนซึ่งจะดำเนินคดีโดยใช้เอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหลัก คู่กรณีมีหน้าที่ในการช่วยเหลือศาลในการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งศาลจะทำหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างกว้างขวางไม่ยึดติดเฉพาะการชี้แจงของคู่กรณี ดังนั้น การที่มอบหมายให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีปกครองแทนในหลายกรณีของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจไม่มีความจำเป็น ในการดำเนินคดีปกครองครอบคลุมใหญ่ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เพื่อลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นทำให้ประยุตเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำงานในส่วนที่ไม่จำเป็น สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานราชการที่จะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ในบางคดีอาจมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีความยุ่งยาก слับซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในทางคดีหรือมีการเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าสินใหม่ทดแทนจำนวนที่สูง ในคดีที่มีลักษณะดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจดำเนินการโดยขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินคดีแทนก็ได้

ทั้งนี้ ในคดีที่มีการเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าสินใหม่ทดแทนที่ควรขอให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทน อาจเทียบเคียงกับอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแขวงตามพระราชบัญญัติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๔) กล่าวคือ เป็นคดีที่มีการเรียกค่าเสียหายหรือค่าสินใหม่ทดแทนตั้งแต่สามแสนบาทขึ้นไป อย่างไรก็ตาม เมื่อสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการคดีปกครองกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ จนเกิดความรู้ความชำนาญและความเป็นมืออาชีพในการดำเนินคดีมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจพิจารณาการแก้ต่างคดีปกครองต่างๆ โดยไม่จำต้องขอให้พนักงานอัยการดำเนินการแทนอีกต่อไปก็ได้

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การดำเนินการกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ตามแนวทางที่ผู้รับการประเมินเสนอแนะ ส่งผลให้สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินกระบวนการแก้ต่างคดีปกครองจนคดีถึงที่สุดมีขั้นตอนการดำเนินการลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถพัฒนากระบวนการทำงานและการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดผลสัมฤทธิ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการองค์กร ผ่านกระบวนการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แก้ไขปัญหาในการความข้ามข้อของการดำเนินงานอันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ข้อ ๕ พระราชบัญญัติระบุเป็นบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓/๑ และพระราชบัญญัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๗ และ

เพื่อสร้างความเป็นมืออาชีพ และทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญให้กับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่แก้ต่างคดีปกของ และเมื่อมีการนำแนวทางที่ผู้เข้ารับการประเมินได้เสนอไปใช้พัฒนาการดำเนินการแก้ต่างคดีปกของของ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สามารถทำให้การดำเนินการแก้ต่างคดีในศาลปกของเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และลดขั้นตอนการดำเนินการที่ไม่จำเป็นและ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

๕. แผนงาน/แนวทางการดำเนินการ

จากบทวิเคราะห์และข้อเสนอข้างต้น ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า ควรกำหนดแนวทาง การดำเนินการแก้ต่างคดีปกของของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยมีแผนงาน/แนวทาง การดำเนินการแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๕.๑ ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

(๑) ศึกษาและรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ ที่นำมาพิจารณาปรับใช้กับการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกของอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกของและวิธีพิจารณาคดีปกของ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกของ พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๓๓ พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกของสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกของ พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้น

(๒) ศึกษาอำนาจหน้าที่และลักษณะงานของหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีภารกิจฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกของ

(๓) ศึกษาและรวบรวมหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกของ

(๔) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินคดีปกของโดยขอให้พนักงานอัยการ ดำเนินการแก้ต่างคดีปกของ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกของอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงลักษณะและระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินคดีปกของจนคดีลึกลึกลงไปในปัจจุบัน

(๕) รวบรวมสถิติการดำเนินคดีปกของ ในแต่ละปีว่ามีการฟ้องคดีต่อศาลปกของ จำนวนเท่าใด ในประเด็นใดบ้าง

(๖) รวบรวมคำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแฉลง คำพิพากษา หรือ เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกของในประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ต่างคดีในประเด็นต่างๆ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๕.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) จัดทำร่างแนวทางและผังขั้นตอนการดำเนินคดีปกของโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในสำนักกฎหมายและคดี พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติ

(๒) นำเสนอแนวทางการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้อง เป็นคดีปกของอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเลขาริการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้เลขาริการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเมื่อได้ให้นำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติต่อไป

๓) ชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแก้ต่างคดีปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีปกครอง กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากภัยบัตหน้าที่

๔) ติดตามผลการนำแนวทางการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ขั้นตอนการดำเนินคดีปกครองลดลงหรือไม่ ผลการพิจารณาพิพากษาแตกต่างกับกรณีที่ให้พนักงานอัยการดำเนินการแทนหรือไม่ อุ่งไว เป็นต้น

๕) จัดทำแนวทางหรือคู่มือในการดำเนินคดีปกครอง กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในประเด็นต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแก้ต่างคดีปกครองใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและมีการโต้แย้งในประเด็นต่างๆ ไปในแนวทางเดียวกัน

๖) เสนอไปยังฝ่ายนิติบัญญัติให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลปกครอง เพื่อให้มีการกำหนดให้การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการในกรณีดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๖.๑ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครองได้ทราบถึงกฎหมาย ระเบียบ ลักษณะงานของหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เกี่ยวกับประเด็นที่มีการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง รวมถึงหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกครอง

๖.๒ สำนักกฎหมายและคดีฐานะหน่วยที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินคดีปกครองโดยให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวและทราบถึงระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินคดีปกครองจนถึงคดีถึงที่สุด สถิติประเด็นที่มีการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง อันนำไปสู่แนวคิดเพื่อการดำเนินคดีปกครองในกรณีดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสร้างความเป็นมืออาชีพให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครอง

๖.๓ สำนักกฎหมายและคดีมีแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

๖.๔ สำนักกฎหมายและคดีสามารถจัดทำตัวอย่างการดำเนินคดีปกครองในประเด็นต่างๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครองและเป็นไปในทางเดียวกัน

๖.๕ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีปกครอง และก่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญและความเป็นมืออาชีพให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครอง

๖.๖ สำนักกฎหมายและคดีลิดชั้นตอนในการดำเนินคดีปกของในกรณีดังกล่าวลงเมื่อเทียบกับกระบวนการในปัจจุบัน เนื่องจากมีแนวทางการดำเนินคดีปกของที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันส่งผลต่อระยะเวลาในการดำเนินคดีปกของลดลงตามไปด้วย ทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

๖.๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถนำแนวทางของผู้เข้ารับการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลปกของ ในส่วนเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ไม่ควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกของ

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า หากมีการดำเนินการตามแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกของของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเกิดผลดีต่อการดำเนินคดีปกของกรณีดังกล่าวตามที่ได้นำเสนอในตอนต้นแล้ว จึงเสนอให้มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

๗.๑ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกของมีความรู้ในกฎหมาย ระเบียบ ลักษณะงานของหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่เกี่ยวกับประเด็นที่มีการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกของ อันสามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินคดีปกของได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความรู้ในหลักการแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกของอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

๗.๒ สำนักกฎหมายและคดีได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกของอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินคดีปกของจนถึงคดีถึงที่สุด สถิติประเด็นที่มีการฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกของว่ามีประเด็นใดบ้างและผลการพิจารณา เพื่อนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการองค์กร ระบบงาน และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรธรรมาภิบาลและตระหนักรถึงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๗.๓ สำนักกฎหมายและคดีมีการจัดทำแนวทางในการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงจากหน่วยงานรัฐ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงาน โดยผ่านความเห็นชอบของเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกของทุกคนสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

๗.๔ สำนักกฎหมายและคดีมีการจัดทำตัวอย่างการดำเนินคดีปกของในประเด็นต่างๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกของและเป็นไปในทางเดียวกัน

๗.๕ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกของสามารถนำแนวทางการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้องเป็นคดีปกของอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ไปใช้โดยดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกของได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางเดียวกัน

๗.๖ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกของมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีปกของ และก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกของเนื่องจากดำเนินคดีปกของโดยไม่ได้ส่งให้พนักงานอัยการ และยังสามารถลดขั้นตอนการดำเนินงานเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินคดีปกของด้วย

๗.๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายไปยังฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้แก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของศาลปกครองในการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗.๔ สำนักกฎหมายและคดีมีการติดตามผลการนำแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปใช้ในการดำเนินคดีปกครอง เช่น ผลการดำเนินการขั้นตอนการดำเนินการ เป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการนำแนวทางดังกล่าวมาใช้

๘. เงื่อนไขความสำเร็จและอื่นๆ

ผู้เข้ารับการประเมินเห็นว่า แนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ นอกจากนี้จากจะขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ แนวทางในการดำเนินคดีปกครองดังกล่าวแล้ว ผู้เข้ารับการประเมินยังเห็นว่ามีเงื่อนไขอื่นๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ดังนี้

๘.๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำแนวทางการดำเนินการ กรณี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถูกฟ้องเป็นคดีปกครองอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ และมีการจัดทำแผนผังขั้นตอนของการบริหารฯ ดำเนินคดีปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกครอง ของสำนักกฎหมายและคดี

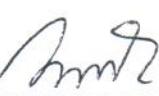
๘.๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกครองทุกคนควรให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินการแก้ต่างคดีปกครองของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ของสำนักกฎหมายและคดี เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่ตนเองปฏิบัติ อันนำไปสู่การนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง

๘.๓ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการแก้ต่างคดีปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการจัดทำตัวอย่าง การดำเนินคดีปกครองในประเด็นต่างๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครองและเป็นไปในทางเดียวกัน

๘.๔ กระบวนการแก้ต่างคดีปกครองกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกฟ้อง เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข โดยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินการ มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

๘.๕ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความรู้ความเข้าใจในผลของคดีในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการในส่วนต่างๆ เป็นการทำที่ชอบด้วยการกระทำการปกติ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการถูกฟ้องคดีปกครองในประเด็นที่เคยถูกฟ้องมาแล้ว

๘.๖ ฝ่ายนิติบัญญัติรับหลักการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญในการใช้อำนาจโดยตรง ตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ลงชื่อ..........ผู้เสนอผลงาน

(นายโภเมศ สุบงกช)

ตำแหน่ง พนักงานคดีปฏิบัติการ

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐